

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד בשבתו כבית-משפט לעניינים מנהליים

ת"צ 9232-10-17 סקורניק נ' מדינת ישראל

תיק חיצוני:

בפני כבוד השופט שמואל בורנשטין

מבקשים
אסתר סקורניק ואח'
באמצעות ב"כ עו"ד איתמר מירון

נגד

משיבה
מדינת ישראל – רשות המסים
באמצעות ב"כ עו"ד מיכל רצ'ולסקי

פסק דין

1

2

פתח דבר

1. במסגרת הבקשה לאישור תובענה ייצוגית, הגישה המשיבה הודעה על חדילה מגבייה
בהתאם לסעיף 9 לחוק תובענות ייצוגיות, התשס"ו-2006 ("חוק תובענות ייצוגיות").
כמו כן הצדדים הגיעו להסכמה בדבר פסיקת גמול למבקשים ושכר טרחה לבאי הכוח
לפי סעיף 9(ג) לחוק תובענות ייצוגיות.

7

רקע והשתלשלות ההליך

2. ביום 3.10.2017 הגישו המבקשים בקשה לאישור תובענה ייצוגית כנגד המשיבה, רשות
המסים, שעניינה גביית כספים שלא כדין בטענה שבנסיבות בהן מקור החיוב הוא
בפסק דין, המשיבה מתעלמת מחובתה להוסיף לסכום החיוב הפרשי ריבית והצמדה
כנדרש בחוק פסיקת ריבית והצמדה, תשכ"א – 1961 ("חוק פסיקת ריבית והצמדה").
הקבוצה בשמה הוגשה בקשת האישור הוגדרה כ"כל מי שניתן פסק דין לטובתו
לתשלום כנגד המדינה ואותו תשלום הושב ללא תוספת ריבית והצמדה בהתאם לסעיף
5(א) לחוק פסיקת ריבית והצמדה, תשכ"א – 1961 או שטרם הושב" (סעיף ב' לבקשת
האישור).

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד בשבתו כבית-משפט לעניינים מנהליים

ת"צ 9232-10-17 סקורניק נ' מדינת ישראל

תיק חיצוני :

3. ביום 21.2.2018 הגישה המשיבה הודעה בדבר חדילה מגבייה בהתאם לסעיף 9 לחוק, לפיה - ככל שיהיה מקום לבצע החזר מס החל מיום 1.1.2018 מכוח פסק דין, והחזר המס לא הושב לזכאי לו, מסיבות שאינן תלויות בזכאי להחזר, כי אז יישא החזר המס ריבית פיגורים כמשמעותה בסעיף 5 לחוק פסיקת ריבית והצמדה החל מיום מתן פסק הדין או החל מהמועד שייקבע במסגרת פסק הדין לביצוע ההחזר, לפי המאוחר, עד למועד תשלומו בפועל.
- 7 המשיבה הדגישה במסגרת הודעתה כי השינוי האמור מצריך התאמה של מערכות המחשוב, דבר הכרוך בהיערכות ארוכה, אך זאת מבלי שיהא בכך לפגוע בקבוצה, שכן תשלום ריבית הפיגורים יבוצע מן היום שהמערכת תתואם רטרואקטיבית החל מיום 1.1.2018.
4. ביום 28.3.2018 עדכנה המשיבה אודות פרקי הזמן המדויקים הדרושים לה לשם התאמת מערכות המחשוב השונות, כאשר פרק הזמן הארוך ביותר לדבריה עמד על עשרה חודשים (עד ליום 31.1.2019). המשיבה הבהירה כי לגבי התקופה שמיום 1.1.2018 ועד ליום 31.1.2019 תשלם היא את ההפרש בין ריבית הפיגורים שנוצרה מהמועד שנקבע לביצוע ההחזר ועד למועד התשלום בפועל, לבין הריבית ששולמה על ידה במסגרת ביצוע החזר המס.
5. בדיון שהתקיים ביום 21.11.2018 מסרו הצדדים כי הם מנהלים משא ומתן בנושא הגמול ושכר הטרחה.
6. ביום 27.5.2019 הגישו הצדדים לתיק בית המשפט הסכם ובו נקבע כי לנוכח הודעת החדילה שהגישה המשיבה, הבקשה לאישור התובענה כייצוגית תידחה ללא צו להוצאות. בנוסף, כחלק מההסכמות, המליצו הצדדים כי המשיבה תשלם למבקשים גמול בסך 10,000 ₪ ושכר טרחה לבאי הכוח בסך של 50,000 ₪ בצירוף מע"מ.
- 23 בהמשך לכך, במהלך דיון שהתקיים ביום 27.5.2019 הבהירה ב"כ המשיבה כי בדיקה שנערכה על ידה בהתייחס לשנתיים שקדמו ליום הגשת התובענה, העלתה כי הסכום הרלוונטי לתובענה עומד על למעלה מחצי מיליון שקלים. עוד הדגישה כי הסכומים עליהם הוסכם כגמול לתובע המייצג וכשכר הטרחה לבאי הכוח הינם סבירים וראויים

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד בשבתו כבית-משפט לעניינים מנהליים

ת"צ 9232-10-17 סקורניק נ' מדינת ישראל

תיק חיצוני :

1 לנוכח המאמץ שהושקע בהליך ובהתחשב בתועלת שהביאה עמה התובענה בעצם
2 חידוד הנהלים ברשות המיסים.

דיון

4 7. עסקינן בבקשה לאישור תובענה ייצוגית כנגד רשות לפי פרט 11 בתוספת השנייה לחוק
5 תובענות ייצוגיות, לגביה חל סעיף 9 לחוק, הקובע כדלקמן :

6 "(א) הוגשה בקשה לאישור בתביעה כמפורט בפרט 11 בתוספת השניה (בחוק)
7 זה - תביעת השבה נגד רשות), לא ידון בה בית המשפט אלא לאחר שחלפה
8 תקופה של 90 ימים מהמועד שבו הוגשה הבקשה לאישור ובית המשפט רשאי
9 להאריך תקופה זו מטעמים שיירשמו (בסעיף זה – המועד הקובע).

10 (ב) בית המשפט לא יאשר תובענה ייצוגית בתביעת השבה נגד רשות, אם
11 הרשות הודיעה כי תחדל מהגביה שבשלה הוגשה הבקשה לאישור והוכח לבית
12 המשפט כי היא חדלה מהגביה כאמור לכל המאוחר במועד הקובע.

13 (ג) החליט בית המשפט כאמור בסעיף קטן (ב), רשאי הוא –

14 (1) על אף הוראות סעיף 22, לפסוק גמול למבקש בהתחשב בשיקולים כאמור
15 בסעיף 22(ב);

16 (2) לקבוע שכר טרחה לבא כוח המייצג בהתאם להוראות סעיף 23."

17 8. בהתאם להוראות סעיף 9(א) לחוק תובענות ייצוגיות, "המועד הקובע" לחדילה חל 90
18 ימים לאחר שהוגשה בקשת האישור. בנסיבות העניין הודיעה המשיבה על החדילה
19 למעלה מ-90 ימים לאחר הגשת בקשת האישור, וזאת לאחר שהוגשו על ידה שתי
20 בקשות ארכה מוסכמות, כאשר בסופו של יום החדילה בפועל הוחלה רטרואקטיבית
21 מיום 1.1.2018, דהיינו במסגרת 90 הימים הקבועים בדיון.

22 9. ביום 28.3.2018 הוגשו תצהירים מטעם נציגי המשיבה לפיהם לאור הודעת החדילה
23 יש צורך לעדכן את מערכות המחשוב של רשות המיסים, כאשר תהליך עדכון כלל
24 מערכת הנהלת החשבונות שלה יארך עד ליום 31.1.2019 (סעיף 4 לתצהיר מנהלת
25 חטיבת גביה מע"מ בשע"מ). עוד הובהר על ידי נציגי המשיבה כי לאחר השלמת מלאכת
26 העדכונים, ככל שיהיו מקרים בהם שולמו על ידי רשות המיסים החזרי מס מכוח פסק
27 דין, לאחר המועד שנקבע לביצוע ההחזר, בתקופה שבין 1.1.2018 לבין 31.1.2019, הרי
28 שביחס לאותם מקרים, תשלם רשות המיסים את ההפרש שבין ריבית הפיגורים
29 שנוצרה מהמועד שנקבע לביצוע ההחזר ועד למועד התשלום בפועל, לבין הריבית

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד בשבתו כבית-משפט לעניינים מנהליים

ת"צ 9232-10-17 סקורניק נ' מדינת ישראל

תיק חיצוני :

- 1 ששולמה על ידי רשות המיסים במסגרת ביצוע החזר המס (סעיף 5 לתצהיר סמנכ"לית
- 2 לענייני גבייה ברשות המיסים).
- 3 10. הנה כי כן, נוכח הנסיבות הקשורות לשינויים אותם נדרשה המשיבה לדבריה לבצע
- 4 במערכותיה, ולאור התחייבותה לפיה החזר המס שיבוצע על ידי רשות המיסים מכוח
- 5 פסק דין, יישא ריבית פיגורים כמשמעותה בסעיף 5(ב) לחוק פסיקת ריבית והצמדה
- 6 החל מיום 1.1.2018, מהמועד בו נקבע שיש לבצע את החזר או מיום פסק הדין, לפי
- 7 המאוחר, ועד למועד התשלום בפועל, ואילו ביחס לאותם מקרים בתקופה שבין
- 8 1.1.2018 לבין 3.1.2019 תשלם רשות המיסים את ההפרש שבין ריבית הפיגורים
- 9 שנוצרה מהמועד שנקבע לביצוע החזר ועד למועד התשלום בפועל לבין הריבית
- 10 ששולמה על ידי רשות המיסים במסגרת ביצוע החזר המס - סבורני כי ניתן לקבוע
- 11 שהמשיבה עמדה בהוראות סעיף 9 לחוק תובענות ייצוגיות בכל הנוגע לביצוע החדילה.
- 12 11. לאור האמור אני קובע כי המשיבה חדלה מגביית היתר בהתאם לסעיף 9 לחוק
- 13 תובענות ייצוגיות ולפיכך אין לאשר את בקשת האישור.
- 14 12. אשר לפסיקת גמול ושכר טרחת אעיר כי אמנם פסיקת גמול ושכר טרחה איננה
- 15 מתחייבת בנסיבות בהן הוגשה הודעת חדילה מטעם הרשות, אך בענייננו אף לגישת
- 16 המשיבה יש מקום לפסיקת גמול למבקשים ושכר טרחה לבאי הכוח, שכן הגשת
- 17 התביעה תרמה לחידוד הנהלים ובעקבות כך גם בוצע עדכון במערכותיה.
- 18 13. עוד אעיר כי בנסיבות העניין ניתן לראות בהודעת החדילה של המשיבה משום הודאה,
- 19 גם אם לא מפורשת, באי-חוקיות הגביה ובכך יש כדי להצדיק פסיקת הגמול ושכר
- 20 הטרחה (ראו: ע"מ 2978/13 מי הגליל - תאגיד והביוב האזורי בע"מ נ' יוסף אחמד
- 21 יונס (23.07.2015) בפסקה נד לפסק דינו של כבוד השופט א' רובינשטיין).
- 22 14. ואכן, סעיף 9(ג) לחוק תובענות ייצוגיות קובע כי במצב בו החליט בית המשפט שלא
- 23 לאשר תובענה ייצוגית בתביעת השבה נגד רשות, מאחר שזו הודיעה כי תחדל מהגבייה
- 24 שבשלה הוגשה בקשת האישור, והוכח לבית המשפט כי הגבייה אכן נפסקה – כאמור
- 25 בסעיף 9(ב) לחוק, על אף הוראות סעיף 22 לחוק, רשאי בית המשפט לפסוק גמול
- 26 למבקש בהתחשב בשיקולים כאמור בסעיף 22(ב) וכן רשאי לקבוע שכר טרחה לבא
- 27 כוח המייצג בהתאם להוראות סעיף 23. משמע, המחוקק הסמיך את בית המשפט

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד בשבתו כבית-משפט לעניינים מנהליים

ת"צ 9232-10-17 סקורניק נ' מדינת ישראל

תיק חיצוני :

1 לפסוק גמול לתובע מייצג ושכר טרחה לבא כוח המייצג, על אף שהתובענה הייצוגית
2 לא אושרה ולא נוהלה, עקב הודעת חדילה מצד הרשות, כאשר בשיקוליו אם לפסוק
3 גמול ושכר טרחה כאמור, מונחה בית המשפט על ידי אמות המידה הכלליות
4 המפורטות בחוק, החלות דרך כלל על תובענות ייצוגיות שנדונו והוכרעו על ידי בית
5 המשפט, כגון : התועלת שהביאה התובענה הייצוגית לחברי הקבוצה ; מידת החשיבות
6 הציבורית של התובענה הייצוגית ; מורכבות ההליך ; הטרחה שטרחה התובע המייצג
7 ובא הכוח המייצג והסיכון שנטלו על עצמם בהגשת התובענה הייצוגית ובניהולה.

8 ראו בהקשר זה אף את דברי בית המשפט העליון בע"מ 2395/07 **אכדיה סופטוור**
9 **סיסטמס בע"מ נ' מדינת ישראל – מנהל המכס ומס בולים** (27.12.2010) בעומדו על
10 השיקולים לפסיקת גמול ושכר טרחה בסיטואציה בה חדלה הרשות מגבייתה
11 (פסקאות 25-26 לפסק דינה של כבוד השופטת א' פרוקצ'יה) :

12 "מצב של דחיית בקשה לאישור תובענה ייצוגית מפאת הפסקת הגבייה על ידי
13 הרשות הוא בעל ייחוד מבחינת מורכבות השיקולים שיש להתחשב בהם ביחס
14 לפסיקת גמול ושכר טרחה. סעיף 9(ג) לחוק העוסק בסיטואציה מיוחדת זו מפנה
15 בענין זה לשיקולים המפורטים בהוראות הכלליות בדבר גמול מיוחד ושכר
16 טרחה, המקרינים על מהות הגורמים שיש לשקלם לענין זה. אולם ברי, כי
17 ייחודו של מצב זה מחייב התייחסות מיוחדת לגורמי הדחייה של בקשת
18 האישור, הנעוצים בהודעת הרשות על הפסקת גביית תשלומים שבגינם הוגשה
19 התובענה.

20 בגדרן של אמות המידה לבחינת ענין זה יש לומר, ראשית, כי ראוי לתת משקל
21 לעובדה כי בעקבות הגשת התובענה הייצוגית, או לאחריה, החליטה הרשות
22 לשנות את מהלכה, והודיעה כי לא תוסיף עוד לגבות כספים שבעטיים הוגשה
23 התובענה הייצוגית להשבה, והיא אף יישמה הודעה זו. ככל שהגשת הבקשה
24 לאישור התובענה הייצוגית הולידה שינוי בהתנהלות הרשות הציבורית, ותרמה
25 להשגת התכלית שלשמה הוגשה בהפסקת גביית תשלומים מהאזרחים שלא
26 נמצא להם בסיס מוצק בדין, כך היא תרמה להגשמת האינטרס הטמון בה, גם
27 אם לא הושקעו בכך משאבים דיוניים רבים. שיקול מעין זה עשוי להצדיק מתן
28 גמול מיוחד ושכר טרחה ליוזמי מהלך התובענה הייצוגית ; הדבר עשוי לעודד
29 תובעים מייצגים להעמיד לביקורת שיפוטית כשלים בהתנהלות הרשויות, והוא
30 תורם להגשמת האינטרס הציבורי בהפסקת פעולת הרשות העומדת בניגוד לחוק
31 מצד אחד, אך זאת בלא לפגוע בציבור בכללו על ידי תשלומי כספי ציבור בשיעור
32 ניכר לידי הקבוצה התובעת, מצד שני.

33 כן ראוי להתייחס בהקשר זה להיקף הטרחה, הסיכון, התועלת, והחשיבות
34 הציבורית של התובענה הייצוגית, ולצורך שכר הטרחה גם במורכבות ההליך,
35 והאופן בו הוא נוהל בידי בא כוח המייצג. חשוב להדגיש, כי מנין השיקולים
36 המפורט בסעיפים 22 ו-23, אליהם מפנה החוק בסעיף 9(ג), אינו ממצה, ועל בית

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד בשבתו כבית-משפט לעניינים מנהליים

ת"צ 9232-10-17 סקורניק נ' מדינת ישראל

תיק חיצוני:

- 1 המשפט לשקול את מכלול נסיבות הענין המסוים הניצב לפניו, ולהכריע
- 2 במסגרתו האם ראוי במקרה נתון, על פי נסיבותיו, לפסוק תשלומים לתובע
- 3 המייצג ולבא כוחו, ואם כן, מה שיעור התשלומים הראוי לצורך כך".
- 4 ראו גם: עע"מ 6687/11 מדינת ישראל נ' אבוטבול (25.12.2012).
- 5 מן הכלל אל הפרט.
- 6 15. בכל הנוגע לעלויות ולסיכונים אשר נטלו על עצמם המבקשים ובאי הכוח בהכנת
- 7 הבקשה ובהגשתה, הרי שניכר כי אלה אינם מהגבוהים, שכן אין עסקינן בסוגיה
- 8 מורכבת באופן יחסי. שיקול נוסף הראוי להילקח בחשבון בנסיבות העניין הוא העובדה
- 9 שעקב הודעת החדילה, לא נדרשה השקעת משאבים גדולים מצד המבקשים ובאי
- 10 כוחם, להבדיל ממצב דברים בו הייתה הבקשה לאישור מתבררת לגופה.
- 11 עוד יש להביא בחשבון את השיקול בדבר צמצום הפגיעה בקופה הציבורית, שהרי
- 12 כאשר עסקינן בתובענה ייצוגית המוגשת נגד רשות, הגמול לתובע המייצג ושכר טרחת
- 13 בא כוחו, ישולם מכספי הציבור. מכאן נובע הצורך באיזון שבין השאיפה לתמרץ את
- 14 התובעים המייצגים ואת בא כוחם בהגישם תובענה ייצוגית שנמצא שיש בה ממש,
- 15 לבין האינטרס הציבורי המצדיק הערכת שיעורם הסביר של תשלומים אלו.
- 16 16. מנגד, אין להתעלם מכך שהמשיבה שינתה התנהגותה עקב הגשת הבקשה, ולפיכך כי
- 17 התובענה הסבה תועלת לקבוצה ולציבור בכללותו. זאת ועוד, השיקול שהוצג לעיל
- 18 הנוגע לשמירת הקופה הציבורית, כבר קיבל ביטוי מסוים, במסגרת ההגנה המיוחדת
- 19 שניתנה לרשות בעצם מתן האפשרות למסור הודעת חדילה, כפי שנהגה המשיבה
- 20 במקרה דנן.
- 21 17. הנה כי כן, לאחר בחינת מכלול השיקולים הרלוונטיים בנסיבות העניין, בהתחשב
- 22 בשיעורים הנהוגים בפסיקה במקרים דומים (ראו למשל: ת"צ (מחוזי מרכז) 35039-
- 23 03-17 אלברט נ' רשות המיסים (15.1.2018); ת"צ (מחוזי מרכז) 34288-04-17 אקוס
- 24 נ' עיריית רמת השרון (13.11.2017); ת"צ (מחוזי מרכז) 10192-02-11 מרגלית נ'
- 25 מועצה מקומית קדימה צורן (10.7.2012) ת"מ (מחוזי תל אביב) 128/08 קוגוט נ' רשות
- 26 המיסים בישראל (29.10.2009)), ונוכח הצהרת ב"כ המשיבה כי גביית היתר שביצעה
- 27 במהלך תקופת השנתיים שקדמו ליום הגשת התובענה, הינה בסכום של למעלה מחצי
- 28 מיליון שקלים (ראו לעניין זה פס"ד מי הגליל הנ"ל), הגעתי לכלל מסקנה כי יש מקום

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד בשבתו כבית-משפט לעניינים מנהליים

ת"צ 9232-10-17 סקורניק נ' מדינת ישראל

תיק חיצוני :

- 1 להיעתר להמלצת הצדדים ולפסוק למבקשים גמול בסכום של 10,000 ₪ ואילו לבא
- 2 כוחם לפסוק שכר טרחה בסכום של 50,000 ₪ (בתוספת מע"מ).
- 3 הסכומים האמורים ישולמו בתוך 45 יום שאם לא כן יישאו הפרשי הצמדה וריבית
- 4 החל מהיום ועד למועד תשלומם בפועל.
- 5
- 6
- 7 ניתן היום, כ' סיוון תשע"ט, 23 יוני 2019, בהעדר הצדדים.
- 8

שמואל בורנשטיין, שופט

- 9
- 10
- 11
- 12

